

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 64g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 cu privire la
acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea
spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni
(*acordarea indemnizațiilor unice pentru veterani*)

CHIȘINĂU

18 iunie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Eduard ABABEI,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 4 mai 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 18 iunie 2020, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”, în partea în care nu prevede acordarea dreptului și facilităților veteranilor de război în vederea întreținerii locuințelor, ridicată de dl Tudor Pînzari, reclamant în dosarul nr. 3-30/2018, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de doamna judecător Svetlana Bragarenco, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 30 iunie 2017, Comisia specială pentru selectarea persoanelor care solicită indemnizații unice a Consiliului raional Căușeni a emis Decizia nr. 5/3.3, prin care i-a acordat dlui Tudor Pînzari suma de 100 000 de lei pentru procurarea unui spațiu locativ.

4. Pe 2 mai 2018, dl Tudor Pînzari a solicitat acordarea indemnizației unice pentru restaurarea casei sale vechi în mărime de 41 000 de lei.

5. Pe 29 mai 2018, Comisia specială pentru selectarea persoanelor care solicită indemnizații unice a Consiliului raional Căușeni a emis Decizia nr. 3, prin care a respins această cerere.

6. Pe 10 iulie 2018, dl Tudor Pînzari a contestat decizia menționată în instanța de judecată.

7. Pe 22 iulie 2019, dl Tudor Pînzari a ridicat în fața Judecătoriei Căușeni, sediul central, excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”, în partea în care

Regulamentul „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului în cauză) nu prevede acordarea dreptului și facilităților veteranilor de război în vederea întreținerii locuințelor. Autorul a invocat că acest drept este prevăzut la articolul 13 lit. d) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani.

8. Printr-o Încheiere din 11 martie 2020, Judecătoria Căușeni, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

[...]”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani sunt următoarele:

Articolul 13

Conținutul protecției sociale a veteranilor

„Protecția socială a veteranilor presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condițiilor care le-ar asigura bunăstarea economică și confortul moral, le-ar acorda drepturi și facilități suplimentare exprimate prin:

[...]

d) acordarea, procurarea, construirea și întreținerea locuințelor;

[...]”

11. Prevederile relevante ale Regulamentului „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010) sunt următoarele:

„[...]

2. Dreptul pentru obținerea indemnizațiilor unice se acordă doar **o singură dată** unor categorii de cetățeni ai Republicii Moldova, care nu au beneficiat anterior de credite preferențiale în acest scop și care nu au fost asigurați cu spațiu locativ.

[...]

4. Sunt în drept să beneficieze de indemnizații pentru:

[...]

3) construcția unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ, în cuantum de 50 la sută din mărimea indemnizației unice stabilite pentru construcția unei case individuale sau a unei locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ (până la 41 mii lei):

[...]

h) participanții la acțiunile de luptă, conform listei statelor, orașelor, teritoriilor și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat cetățenii Republicii Moldova, anexă la Legea nr. 190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că Hotărârea Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” nu prevede acordarea dreptului și facilităților veteranilor de război în vederea întreținerii locuințelor.

13. Prin urmare, autorul excepției afirmă că Hotărârea Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 nu corespunde rigorilor stabilite la articolul 13 lit. d) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani și restrânge drepturile și libertățile fundamentale ale omului. În opinia sa, articolul 13 lit. d) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 îi conferă dreptul de a beneficia de indemnizație pentru întreținerea casei.

14. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, această omisiune încalcă articolele 47 alin. (1) și 54 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, ține de competența Curții Constituționale să exercite controlul constituționalității hotărârilor Guvernului. În prezenta cauză, autorul

solicită controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”. Curtea va aprecia dacă obiectul sesizării respective implică un control de constituționalitate sau un control de legalitate.

17. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de dl Tudor Pinzari, reclamant în dosarul nr. 3-30/2018, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie Hotărârea Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”, în partea în care nu prevede acordarea dreptului și facilităților veteranilor de război în vederea întreținerii locuințelor.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care este contestată o decizie a Comisiei speciale pentru selectarea persoanelor care solicită indemnizații unice (a se vedea *supra* §§ 4-6). Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate pot fi aplicate la examinarea acestei cauze.

20. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

21. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate constituie o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19).

22. Așadar, autorul excepției de neconstituționalitate susține că Hotărârea de Guvern contestată contravine articolelor 47 alin. (1) [*dreptul la asistență și protecție socială*] și 54 alin. (1) [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție, pentru că nu-i conferă dreptul de a beneficia de indemnizație pentru întreținerea casei, drept care ar fi prevăzut, în opinia sa, în articolul 13 lit. d) din Legea nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani.

23. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate (DCC nr. 18 din 13 februarie 2020, § 19; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 20; DCC nr. 44 din 18 mai 2020, § 23). Potrivit articolelor 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată. În

prezenta cauză, această condiție nu este îndeplinită în raport cu articolele 47 alin. (1) și 54 alin. (1) din Constituție.

24. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 19; DCC nr. 145 din 29 noiembrie 2018, § 15; DCC nr. 130 din 2 decembrie 2019, § 23, DCC nr. 151 din 26 decembrie 2019, § 16; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 20; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 21; DCC nr. 44 din 18 mai 2020, § 23).

25. Totodată, Curtea observă că autorul sesizării solicită, de fapt, un control al legalității Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010, și nu unul al constituționalității acesteia. El sugerează că Guvernul nu ar fi asigurat executarea în totalitate a prevederilor Legii nr. 190 din 8 mai 2003 cu privire la veterani.

26. Curtea reiterează că hotărârile Guvernului sunt acte de reglementare secundară (*secundum legem*), care sunt emise în vederea executării legilor și, prin urmare, trebuie să nu contravină acestora. Totuși, controlul legalității unei hotărâri de Guvern excede rolului constituțional al Curții Constituționale. Controlul de legalitate, de interpretare și de aplicare al unor asemenea acte le revine, prin definiție, instanțelor de judecată. Această concluzie decurge din articolul 114 din Constituție, potrivit căruia justiția este înfăptuită în numele legii numai de instanțele judecătorești. Totodată, conform articolului 134 alin. (3) din Legea fundamentală, Curtea Constituțională garantează supremația Constituției (a se vedea DCC nr. 27 din 29 martie 2018, § 22 și § 23).

27. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a stabilit că în circumstanțe similare celor invocate de autorul sesizării, hotărârile Guvernului sunt susceptibile de controlul legalității și ține de competența instanțelor de judecată (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr.1 din 14 iulie 2011; DCC nr. 7 din 30 decembrie 2011, § 35; DCC nr.16 din 9 februarie 2018, § 21; DCC nr. 27 din 29 martie 2018, § 24; DCC nr. 101 din 6 septembrie 2018, § 32; DCC nr. 11 din 29 ianuarie 2019, §§ 23-25; DCC nr. 11 din 3 februarie 2020, § 33; DCC nr. 58 din 5 iunie 2020, § 20).

28. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a Hotărârii Guvernului nr. 836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea

indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”, în partea în care nu prevede acordarea dreptului și facilităților veteranilor de război în vederea întreținerii locuințelor, ridicată de dl Tudor Pînzari, reclamant în dosarul nr. 3-30/2018, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 18 iunie 2020
DCC nr. 70
Dosarul nr. 64g/2020*